

บทที่ ๔

ผลการศึกษา

ผลการศึกษาเรื่องแนวทางการส่งเสริมอาชีพคนพิการจากการสัมภาษณ์บุคคลทั้งหมด ๔ กลุ่มคือกลุ่มคนพิการ กลุ่มผู้ให้บริการด้านอาชีพ กลุ่มสถานประกอบการ และกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ โดยในแต่ละกลุ่มได้มีการสัมภาษณ์ ๖ ประเด็นคือ ข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้สัมภาษณ์ เจตคติ สภาพ การมีงานทำ ปัญหาและอุปสรรคในการประกอบอาชีพ บริการและการส่งเสริมอาชีพ แผนและนโยบาย รวมทั้งกฎหมายและระเบียบ ผลการสัมภาษณ์มีดังต่อไปนี้

๔.๑ กลุ่มคนพิการ

กลุ่มคนพิการซึ่งประกอบไปด้วยกลุ่มคนพิการที่ไม่มีอาชีพ กลุ่มคนพิการที่มีอาชีพ และผู้นำคนพิการรวมจำนวนทั้งสิ้น ๑๗ ท่าน ดังนี้

๔.๑.๑ กลุ่มคนพิการที่ไม่มีอาชีพ

ข้อมูลพื้นฐาน

ข้อมูลพื้นฐานกลุ่มคนพิการที่ไม่มีอาชีพทั้ง ๕ ท่านเรียงตามอายุมีดังนี้

ท่านที่ ๑ เพศหญิง อายุ ๒๕ ปี พิกัดโพลีโองาทั้ง ๒ ข้างเมื่ออายุ ๒ ขวบต้องใช้รถเข็น (วีลแชร์) สถานภาพโสดครอบครัวมีฐานะยากจน จบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ (กคน.) ไม่เคยได้รับการแนะแนวอาชีพ ไม่เคยได้รับการฝึกอาชีพและไม่เคยทำงานใดๆ

ท่านที่ ๒ เพศหญิง อายุ ๒๖ ปี พิกัดกล้ามเนื้อขาและแขนอ่อนแรงและกระดูกสันหลังอ่อนเมื่ออายุ ๑๔ ปี ปัจจุบันต้องใช้รถเข็น (วีลแชร์) สถานภาพโสดครอบครัวมีฐานะยากจน จบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ เคยได้รับการแนะนำจากประชาสงเคราะห์จังหวัดให้เข้าฝึกอาชีพ ในศูนย์ฝึกอาชีพของรัฐ ปัจจุบันกำลังศึกษาหลักสูตรโปรแกรมเมอร์ ไม่เคยมีประสบการณ์ในการทำงานใดๆ

ท่านที่ ๓ เพศชายอายุ ๒๗ ปี สถานภาพโสดอาศัยอยู่ในครอบครัวที่มีฐานะปานกลาง จบการศึกษาระดับปริญญาตรีและกำลังศึกษาต่อระดับปริญญาโท พิกการโพลิโอซาทั้ง ๒ ซ้ำงตั้งแต่กำเนิดเดินได้โดยใช้ไม้ค้ำ ไม่เคยได้รับการแนะนำอาชีพหรือฝึกอาชีพใดๆ และยังไม่เคยมีประสบการณ์ในการทำงาน

ท่านที่ ๔ เพศหญิง อายุ ๓๑ ปี พิกการขาอ่อนแรงตั้งแต่กำเนิดสามารถเดินได้โดยใช้ไม้ค้ำยืน สถานภาพโสดอาศัยอยู่ในครอบครัวที่มีฐานะปานกลาง จบการศึกษาระดับปริญญาตรีที่ ๓ ไม่เคยได้รับการแนะนำอาชีพ ไม่เคยได้รับการฝึกอาชีพและไม่เคยทำงานใดๆ

ท่านที่ ๕ เพศหญิง อายุ ๔๓ ปี พิกการตาบอดสนิทตั้งแต่อายุ ๑๗ ปี สถานภาพสมรสและมีบุตร ๒ คน เดิมสามีเสียชีวิตแล้ว ๓ ปีแล้ว ฐานะยากจนมากดำรงชีวิตอยู่โดยความช่วยเหลือจากคนในชุมชน ไม่เคยได้รับการแนะนำอาชีพ ไม่ได้รับการศึกษาหรือฝึกอาชีพใดๆ เคยทำงานก่อสร้างและรับจ้างทั่วไปก่อนที่จะตาบอด

เจตคติ

ด้านความสำคัญของอาชีพ ผู้ให้สัมภาษณ์ทุกคนเห็นว่าอาชีพมีความสำคัญสำหรับคนพิการ ทำให้ชีวิตมีคุณค่า เป็นการแสดงถึงศักยภาพและได้พัฒนาตนเอง ไม่เป็นภาระแก่ผู้อื่น ชีวิตมีความสมบูรณ์ เป็นความสุขและความภาคภูมิใจของชีวิต

ด้านศักยภาพของคนพิการ ผู้ให้สัมภาษณ์ทุกคนเห็นว่าคนพิการทุกคนสามารถพัฒนาศักยภาพให้สูงขึ้นได้ แต่คนพิการต้องได้รับโอกาสในการพัฒนาทั้งจากครอบครัวและภาครัฐ

ด้านความสามารถในการทำงาน คนพิการทุกคนเห็นว่าคนพิการมีความสามารถในการทำงานทัดเทียมกับคนไม่พิการ หากได้รับการพัฒนาให้ถูกทาง ยกเว้นผู้ให้สัมภาษณ์ ๑ ท่าน^{๗๗} เห็นว่าคนพิการมีความสามารถในการทำงานไม่ทัดเทียมคนไม่พิการ

สำหรับงานที่เหมาะสมสำหรับคนพิการนั้นส่วนมากเห็นว่าคนพิการสามารถทำงานในทุกอาชีพที่ตนเองสนใจ และมีผู้ให้สัมภาษณ์ ๒ ท่าน^{๗๘} ที่เห็นว่าคนพิการเหมาะที่จะประกอบอาชีพลักษณะใดลักษณะหนึ่งเป็นการเฉพาะเจาะจง

หากมองในแง่ของการจ่ายค่าจ้างทุกคนให้ความเห็นว่าจะต้องจ่ายอย่างเท่าเทียม เพราะทำงานได้เหมือนกัน และเป็นการไม่ยุติธรรมถ้าจะจ่ายให้คนพิการน้อยกว่า

^{๗๗} ตรีศักดิ์ สวัสดิภาพ เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, วรรณวนิช กัมพรม เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ที่ศูนย์จัดหางานคนพิการพระมหาไถ่ เมื่อวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔.

^{๗๘} จำ ชื่อนอง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ดวงดาว โยธาศรี เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ที่บ้านพักของนางสาวจำ ชื่อนอง เมื่อวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔, และ เสารินีย์ แพทย์กุล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, วรรณวนิช กัมพรม เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ที่ศูนย์จัดหางานคนพิการพระมหาไถ่ เมื่อวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔.

ด้านพฤติกรรมในการทำงานคนพิการส่วนมากเชื่อว่าคนพิการที่มีงานทำเป็นคนที่มีความขยัน มีความอดทน และมีศักยภาพในการทำงานสูง เนื่องจากกว่าที่คนพิการจะประสบผลสำเร็จได้นั้น จะต้องใช้ความพยายามและความอดทนสูง ทั้งในด้านจิตใจและอุปสรรคในด้านร่างกาย และอีกส่วนหนึ่งเนื่องจากสังคมมองว่าคนพิการมีความบกพร่องแล้วจะทำงานไม่ได้ คนพิการต้องอดทนและขยันเพื่อพิสูจน์ผลงาน

มีคนพิการ ๑ ท่านที่ไม่เห็นด้วยว่าคนพิการที่มีงานทำเป็นคนที่มีความขยัน มีความอดทน และมีศักยภาพในการทำงานสูง โดยให้ความเห็นว่าคนพิการก็เป็นคนปกติไม่ต้องมีอะไรพิเศษมากไปกว่าคนไม่พิการ^{๑๑๑}

ต่อคำถามที่ว่าคนพิการเป็นคนที่ทำงานที่มีปัญหาด้านสภาวะทางจิตใจ ใจน้อย ไม่โหยงาย และเอาแต่ใจตนเองนั้นคนพิการส่วนมากเห็นด้วย เพราะความพิการทำให้ไม่สามารถทำงานได้อย่างสะดวกสบาย และเกิดจากแรงกดดันซึ่งบางครั้งต้องขอรับความช่วยเหลือจากคนที่ไม่พิการ คนพิการต้องการคนที่เข้าใจและให้กำลังใจในการต่อสู้

ส่วนคนพิการที่ไม่เห็นด้วยนั้นให้เหตุผลว่าขึ้นอยู่กับนิสัยส่วนบุคคล หากสภาวะความคิดดีก็จะไม่แสดงออกถึงพฤติกรรมไม่ดี และขึ้นอยู่กับพื้นฐานทางอารมณ์ของแต่ละบุคคล

ด้านการรับคนพิการเข้าทำงาน คนพิการส่วนมากเห็นว่าการรับคนพิการเข้าทำงานจะไม่เป็นปัญหามากกว่าการรับคนไม่พิการเข้าทำงาน โดยเห็นว่าถึงแม้ว่าการรับคนพิการเข้าทำงานจะมีปัญหาอยู่บ้างแต่ก็ไม่ใช่ว่าจะแก้ไขไม่ได้ และปัญหาก็คือขึ้นอยู่กับความคิดของนายจ้างและความเข้าใจของทุกคนที่เกี่ยวข้อง แต่ถ้าหากเราปล่อยให้คนพิการไม่มีงานทำปัญหาที่ตามมาอีกย่อมที่จะมากกว่าแน่นอน

สำหรับคนพิการที่มองว่าการรับคนพิการเข้าทำงานเป็นปัญหามากกว่าการรับคนไม่พิการเข้าทำงานนั้นให้เหตุผลว่าเพราะสภาพความพิการจึงเกิดความไม่สะดวก นอกจากนั้นก็เกิดจากนายจ้างที่มองคนพิการมีประสิทธิภาพด้อยกว่าคนไม่พิการ

สภาพการมีงานทำ ปัญหาและอุปสรรคในการประกอบอาชีพ

ผู้ให้สัมภาษณ์ ๔ ใน ๕ คนให้ความเห็นว่าโอกาสในการมีงานทำของคนพิการมีน้อยมาก ส่วนอีก ๑ คนเห็นว่าเริ่มดีขึ้นกว่าในอดีต ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ระบุถึงอุปสรรคสำคัญที่ปิดกั้นโอกาสในการมีงานทำคือ สภาพแวดล้อมทางกายภาพไม่ว่าจะเป็นการเดินทาง สถานที่ทำงาน สถานที่พัก

^{๑๑๑} สักดา เท็งแจ้ง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ดวงดาว โยธาศิริ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ศูนย์จัดหางานคนพิการพระมหาไถ่ เมื่อวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

ล้วนเต็มไปด้วยอุปสรรค รongลงมากก็คือปัญหาทัศนคติของครอบครัว นายจ้าง และคนในสังคม ปัญหาไม่ได้รับโอกาสทางการศึกษา และปัญหาสภาพความพิการของคนพิการ

ผู้ให้สัมภาษณ์ทุกคนต้องการมีอาชีพและการไม่มีอาชีพทำให้ตนเองด้อยค่า เป็นภาระแก่ครอบครัวและสังคม ขาดความมั่นใจในตนเอง ขาดเป้าหมายในชีวิต ไม่มีแรงผลักดันให้พัฒนาตนเอง และส่งผลต่อสุขภาพจิต คิดมาก คิดฟุ้งซ่าน ชีวิตแย่ลง

บริการและการส่งเสริมอาชีพ

ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนมากให้ความเห็นว่าข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับบริการและการส่งเสริมอาชีพสำหรับคนพิการยังไม่เพียงพอ ผู้ทำงานในบางพื้นที่ไม่มีความรู้หรือข้อมูลเหล่านี้จึงไม่สามารถแนะนำคนพิการได้ คนในชนบทไม่สามารถรับข่าวสาร ส่วนคนพิการที่ไม่มีงานทำทำมาหากินในจังหวัดชลบุรีระบุว่ามีการกระจายข่าวสารพอใช้ได้^{๑๑๑}

ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เห็นว่ายังไม่ได้รับโอกาสเท่าที่ควรและมีปัญหาอุปสรรคมากที่จะเข้าเรียนได้ โรงเรียนควรเปิดกว้างให้คนพิการมากกว่านี้ รวมถึงการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้ด้วย

ด้านบริการฝึกอาชีพสำหรับคนพิการในสถานฝึกอาชีพทั่วไปหรือศูนย์ฝึกอาชีพเฉพาะสำหรับคนพิการ คนพิการที่ยังไม่มีอาชีพส่วนมากให้ความเห็นว่าไม่ค่อยได้รับทราบข่าวสารการให้บริการ ผู้ที่ทราบข้อมูลมีความเห็นว่าควรกระจายบริการให้ทั่วถึง มีการประชาสัมพันธ์ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น เนื่องจากมีคนพิการเข้าไปใช้บริการน้อย

ด้านบริการจัดหางานคนพิการส่วนมากให้ความเห็นว่าแทบจะไม่มีบทบาทอะไรเลย หน่วยบริการจัดหางานควรสร้างความเข้าใจกับนายจ้างเกี่ยวกับการจ้างงานคนพิการ ทำการติดตามและประเมินผลหลังการจัดหางาน

ในภาพรวมการให้บริการคนพิการส่วนมากเห็นว่าบริการยังขาดทั้งคุณภาพและปริมาณ แต่มี ๑ ท่านที่มีความเห็นแตกต่างไปท่านแรกเห็นว่าบริการของรัฐมีอย่างเพียงพอแต่เป็นปัญหาที่ตัวคนพิการไม่ออกมาขอรับบริการ

ผู้ให้สัมภาษณ์ ๔ ท่านเห็นด้วยว่าหากจัดให้มีกลไกประสานงานกลางจะช่วยให้เกิดการส่งเสริมอาชีพคนพิการมากยิ่งขึ้น ส่วนอีก ๑ ท่านไม่มีความคิดเห็นในเรื่องนี้ สำหรับผู้ให้เห็นด้วยได้

^{๑๑๑} จำ ร้อยทอง เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ดวงดาว โยธาศรี เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่บ้านพักของนางสาวจำ ร้อยทอง เมื่อวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

เสนอแนะเพิ่มเติมว่าควรเป็นความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน หน่วยงานประชาสงเคราะห์ เห็นว่ากลไกนี้ควรเป็นหน่วยงานของภาครัฐ^{๑๐๕}

ผู้ให้สัมภาษณ์ทุกท่านให้ความเห็นว่าหากเป็นผู้ใช้อำนาจรัฐจะดำเนินการหลายอย่างเพื่อส่งเสริมโอกาสการมีงานทำสำหรับคนพิการ

ส่วนองค์กรคนพิการควรเรียกร้องสิทธิที่คนพิการพึงมี

ด้านองค์กรของนายจ้างควรทำความเข้าใจกับสถานประกอบการมีนโยบายในการรับคนพิการเข้าทำงานมากยิ่งขึ้น

แผนและนโยบาย

ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนมากไม่มีความรู้เรื่องแผนและนโยบาย มีเพียงท่านเดียวที่ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับแผนและนโยบาย

ไม่มีใครทราบข้อมูลเรื่องอนุสัญญาที่ ๑๕๙ ขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ แต่หลังจากที่ผู้สัมภาษณ์ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับอนุสัญญานี้ ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนมากเห็นด้วยที่ประเทศไทยควรลงนามในอนุสัญญา เพราะเชื่อว่าจะช่วยให้เกิดการส่งเสริมอาชีพสำหรับคนพิการไทยอย่างกว้างขวาง

ด้านการนำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐ - ๒๕๔๔) แผนพัฒนางานสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์แห่งชาติ ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๔๐ - ๒๕๔๔) รวมถึงแผนการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๔๐ - ๒๕๔๔) ไปสู่ภาคปฏิบัตินั้นผู้ให้สัมภาษณ์ให้ความเห็นว่ายังไม่ชัดเจน มีการนำไปปฏิบัติน้อยมาก

ด้านนโยบายรัฐบาลและการจัดสรรงบประมาณนั้นผู้ให้สัมภาษณ์ให้ความเห็นว่า ปัญหาของคนพิการถูกมองข้ามไปการจัดสรรงบประมาณก็น้อย ในขณะที่ความจำเป็นในการใช้งบประมาณสำหรับคนพิการมีสูงกว่า

ผู้ให้สัมภาษณ์ระบุว่ารัฐบาลควรมีนโยบายในการส่งเสริมการศึกษาและการมีงานทำสำหรับคนพิการอย่างเด่นชัด ให้โรงพยาบาลสำรวจจำนวนเด็กที่เกิดมาแล้วพิการหรือพิการภายหลังที่จะต้องได้รับการศึกษา ภาครัฐควรจะมีคนพิการเข้าทำงานเพื่อเป็นแบบอย่างสำหรับภาคเอกชนด้วย พร้อมทั้งมีการจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ^{๑๐๖}

^{๑๐๕} เฉลิมพล ชมภูโคตร เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สุภรธรรม มงคลสวัสดิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ศูนย์จัดหางานคนพิการพระมหาไถ่ เมื่อวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๔๔

^{๑๐๖} อมรรักษ์ พัทธกษา เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, สุภรธรรม มงคลสวัสดิ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่โรงเรียนอาชีวพระมหาไถ่ เมื่อวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๔๔

๔.๕ สมมติฐานกับผลการศึกษา

ผลการศึกษาเมื่อนำมาตรวจสอบกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ทั้งสิ้น ๑๔ ข้อ ปรากฏว่าเป็นไปตามสมมติฐาน ๑๒ ข้อ และไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ๒ ข้อ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๔.๕.๑ คนพิการตระหนักในเกียรติและศักดิ์ศรีของตนเอง ไม่ต้องการที่จะตกเป็นภาระแก่ครอบครัวหรือสังคม

ผลการศึกษาพบว่าคนพิการที่ไม่มีงานทำทุกคนต้องการมีอาชีพและการไม่มีอาชีพทำให้ตนเองด้อยค่า เป็นภาระแก่ครอบครัวและสังคม ขาดความมั่นใจในตนเอง ขาดเป้าหมายในชีวิต ไม่มีแรงผลักดันให้พัฒนาตนเอง และส่งผลกระทบต่อสุขภาพจิต คิดมาก คิดฟุ้งซ่านและชีวิตแย่งลง

ในขณะที่คนพิการที่มีงานทำทุกท่านให้ความเห็นว่าการมีงานทำส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตในทางบวกเป็นอย่างยิ่งกล่าวคือ ทำให้มีชีวิตที่ดีขึ้น มีคุณค่า มีรายได้ ไม่เป็นภาระแก่ผู้อื่น ได้พบปะเพื่อนฝูง เมื่อมีความก้าวหน้าในหน้าที่การงานหรือประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพ ทำให้คนพิการได้รับการยกย่อง คนพิการสามารถดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรี

ผู้นำคนพิการมีความเห็นว่าคนพิการโดยส่วนมากมีความตระหนักในคุณค่าของอาชีพและปรารถนาที่จะมีงานทำ ส่วนคนพิการที่ไม่ได้มีความตระหนักในคุณค่าของอาชีพก็เพราะการขาดโอกาสที่จะได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพ ส่วนคนพิการในชนบทโดยมากเป็นคนพิการที่มีเจตคติที่ไม่ดีต่อตนเอง คิดว่าเมื่อตนเองพิการควรจะได้รับความช่วยเหลือหรือดูแลจากผู้อื่น กลุ่มนี้จะไม่กระตือรือร้นที่จะฝึกอาชีพหรือทำงาน

ผลการศึกษาสอดคล้องกับสมมติฐาน

๔.๕.๒ คนพิการยังขาดข้อมูลหรือการสนับสนุนเพื่อการพัฒนาศักยภาพ

ผลการศึกษาพบว่าคนพิการเกือบทุกท่านให้ความเห็นว่าข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับบริการและการส่งเสริมอาชีพสำหรับคนพิการยังไม่เพียงพอ คนในชนบทไม่ได้รับบริการข้อมูลข่าวสารด้านนี้สำหรับคนพิการเลย หน่วยงานที่รับผิดชอบขาดการเอาใจใส่เกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพคนพิการ

ผลการศึกษาสอดคล้องกับสมมติฐาน

๔.๕.๓ การออกมาใช้ชีวิตในสังคมของคนพิการยังประสบปัญหาด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพของสังคมที่ไม่เอื้ออำนวย

ผลการศึกษาพบว่าผู้ให้สัมภาษณ์ทุกกลุ่มมีความเห็นว่าสภาพแวดล้อมทางกายภาพของสังคมไม่เอื้ออำนวยความสะดวกต่อคนพิการ ไม่ว่าจะเป็นการเดินทาง สถานที่ทำงาน สถานที่พักผ่อนเติมไปด้วยอุปสรรค นอกจากนั้นยังขาดเครื่องมือ สื่อ เทคโนโลยี หรือสิ่งอำนวยความสะดวกที่จะช่วยให้คนพิการประกอบอาชีพได้ การเดินทางที่ลำบากกว่าทำให้มีค่าใช้จ่ายที่สูงกว่าหรือบางครั้งรายได้ไม่เพียงพอต่อรายจ่าย

ผลการศึกษาสอดคล้องกับสมมติฐาน

๔.๕.๔ หน่วยงานที่ให้บริการด้านอาชีพ มีแผนและนโยบายที่ดีในการเปิดโอกาสและสนับสนุนให้คนพิการสามารถประกอบอาชีพได้

ผลการศึกษาพบว่าหน่วยที่ให้บริการฝึกอาชีพหรือการอาชีวศึกษาทั่วไปที่เปิดให้คนพิการเข้าใช้บริการร่วม มีแผนและนโยบายในการเปิดโอกาสและสนับสนุนให้คนพิการสามารถประกอบอาชีพได้กล่าวคือ ผู้บริหารกรมพัฒนาฝีมือแรงงานชี้แจงว่าได้เปิดโอกาสให้ทั้งเยาวชน แรงงานใหม่ ชายหรือหญิง คนพิการ ทุกกลุ่มอย่างเท่าเทียม หลังจากมีพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. ๒๕๓๔ ก็มีการจัดบริการต่างๆ สำหรับคนพิการ และอนาคตคงจะมีความชัดเจนยิ่งขึ้น

ด้านกรมอาชีวศึกษาได้ดำเนินการสอนอาชีพให้คนพิการ เปิดกว้างให้คนพิการเข้าเรียน โดยเปิดให้แข่งขันกับคนทั่วไป และเปิดโอกาสพิเศษของแต่ละวิทยาลัย วิทยาลัยทุกแห่งคนพิการสามารถเข้าเรียนได้ นอกจากนั้นยังจัดการสอนเฉพาะทางให้คนตาบอดโดยจัดห้องเรียนพิเศษให้ พร้อมทั้งการสนับสนุนอุปกรณ์พิเศษ และมีการเรียนร่วมซึ่งในปีการศึกษา ๒๕๔๓ มีคนพิการเรียนร่วม ๕๐๕ คน และเรียนเฉพาะระดับปวช. ๒๗๙ คนใน ๑๕ วิทยาลัย แผนและนโยบายในอนาคตตอนนี้มีโครงการตั้งงบประมาณให้สถาบันอาชีวศึกษา ๑๕ แห่ง เพื่อรับคนพิการเข้าศึกษา และการจัดตั้งโรงเรียนอาชีวศึกษาเฉพาะสำหรับคนพิการซึ่งจะรวมคนไม่พิการเข้าเรียนร่วมด้วย นอกจากนั้นจะมีการส่งเสริมครูพิการให้มีบทบาทมากยิ่งขึ้นและขึ้นสู่ระดับบริหารได้

ด้านผู้บริหารทุกระดับของกรมประชาสงเคราะห์ได้ให้ความเห็นแนวนโยบายคือการสร้างความเสมอภาคในความเป็นมนุษย์ และปฏิบัติตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐตามกฎหมายรัฐธรรมนูญ รองอธิบดีกรมประชาสงเคราะห์ให้ความเห็นว่าศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการมีแผนนโยบายและผลการดำเนินงานเป็นที่น่าพอใจ สามารถทำให้คนพิการมีอาชีพการงานได้

ส่วนกรมการจัดหางานให้ความเห็นว่ากรมการจัดหางานมีสำนักงานจัดหางานจังหวัดทำหน้าที่เป็นสื่อกลางระหว่างนายจ้างกับคนพิการ เป็นการส่งต่อข้อมูลข่าวสารตามที่ได้รับแจ้งมา

การดำเนินงานที่ผ่านมาส่วนมากเป็นกิจกรรมสนับสนุน กองบริการจัดหางานมิใช่หน่วยงานบริการ แต่เป็นหน่วยคิดโครงการและประสานกับสำนักงานจัดหางานจังหวัด

อย่างไรก็ตามในการศึกษาไม่ได้ชี้ชัดระหว่างแผนและนโยบายกับการให้บริการจริง ผู้ให้สัมภาษณ์ในฐานะผู้แทนหน่วยให้บริการที่ตนเองรับผิดชอบทุกท่านให้คำตอบว่าแผนและนโยบายดี แต่การปฏิบัติมักจะมีปัญหาที่หลากหลายไม่ว่าจะเป็นงบประมาณ บุคลากร กระบวนการ และปัจจัยภายนอกอื่นๆ เป็นต้น

ผลการศึกษาสอดคล้องกับสมมติฐาน

๔.๕.๕ หน่วยงานที่ให้บริการด้านอาชีพยังไม่สามารถให้บริการแก่กลุ่มเป้าหมายได้อย่างเพียงพอตามความต้องการ

ผลการศึกษาพบว่าบริการและการส่งเสริมอาชีพสำหรับคนพิการยังไม่เพียงพอ ยังขาดทั้งคุณภาพและปริมาณ เนื่องจากวิสัยทัศน์หรือนโยบายของผู้บริหารยังไม่ได้ให้ความสนใจเรื่องอาชีพคนพิการ ไม่มีงบประมาณสนับสนุนอย่างเพียงพอ ขาดการบริหารทรัพยากรที่ดี ขาดความรู้และเจตคติที่ถูกต้อง ขาดการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ ขาดการบริหารจัดการที่เป็นระบบ

ผลการศึกษาสอดคล้องกับสมมติฐาน

๔.๕.๖ สถานประกอบการโดยรวมมีทัศนคติต่อการจ้างงานคนพิการที่ดี

ผลการศึกษาพบว่าผู้แทนกลุ่มสถานประกอบการทั้งหมดมีความเห็นเหมือนกันว่าอาชีพมีความสำคัญสำหรับคนพิการ ทำให้คนพิการมีคุณค่ามีความภาคภูมิใจในตนเอง คนพิการมีศักยภาพและสามารถพัฒนาศักยภาพให้สูงขึ้นได้

ผู้แทนสถานประกอบการส่วนมากมีความเห็นว่าคนพิการมีความสามารถในการทำงานทัดเทียมกับคนไม่พิการ แต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพความพิการของแต่ละคน และการจัดงานให้เหมาะสมกับคนพิการแต่ละคนนั้นๆ การจ่ายค่าตอบแทนสำหรับคนพิการนั้นจะต้องจ่ายเท่าเทียมกับคนไม่พิการ ต้องพิจารณาจ่ายตามผลการทำงานของบุคลากรโดยไม่นำเรื่องสภาพความพิการมาเป็นสาระ

ด้านพฤติกรรมในการทำงาน ผู้แทนสถานประกอบการครึ่งหนึ่งมีความเห็นว่าคนพิการที่ทำงานทำเป็นคนที่มีความขยัน อดทน และมีความสามารถในการทำงานสูงกว่าคนไม่พิการ ส่วนอีกครึ่งหนึ่งมีความเห็นว่าคนพิการก็เหมือนคนอื่นๆ ในสังคมที่อาจจะขยันหรือไม่ขยัน อดทนหรือไม่อดทน และอาจจะมีความสามารถในการทำงานสูงหรือต่ำได้ ส่วนพฤติกรรมใจน้อย โมห่ง่าย และ

เอาแต่ใจตนเองนั้น ผู้แทนสถานประกอบการส่วนมากมีความเห็นว่าเป็นพฤติกรรมในการทำงานที่ไม่แตกต่างกันระหว่างคนพิการกับคนไม่พิการ

ผลการศึกษาสอดคล้องกับสมมติฐาน

๔.๕.๗ สถานประกอบการยังไม่มั่นใจในศักยภาพการทำงานของคนพิการ ยังไม่เข้าใจความต้องการที่แท้จริงของคนพิการ

ผลการศึกษาพบว่าผู้แทนสถานประกอบการที่ไม่รับคนพิการเข้าทำงานทุกท่านยินดีรับคนพิการเข้าทำงานหากมีตำแหน่งว่างและคนพิการนั้นๆ มีความเหมาะสมสำหรับตำแหน่งดังกล่าว และยินดีปรับปรุงสภาพแวดล้อมเพื่อให้คนพิการสามารถเข้ามาทำงานได้หากจำเป็นและเป็นค่าใช้จ่ายที่ไม่มาก

ผู้แทนสถานประกอบการที่รับคนพิการเข้าทำงานทุกท่านให้ความเห็นสอดคล้องกันว่าคนพิการที่ทำงานในบริษัทไม่ได้มีปัญหามากกว่าคนทำงานอื่น ด้านความสามารถในการทำงานของคนพิการเองและความสามารถที่เปรียบเทียบกับคนไม่พิการพบว่า คนพิการสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพอย่างเพียงพอเป็นที่พอใจของแต่ละบริษัท เช่นเดียวกับการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อม คนพิการมีความสามารถในการปรับตัวไม่แตกต่างกับคนทำงานอื่นๆ

ผู้แทนสถานประกอบการที่รับคนพิการเข้าทำงานทุกท่านยินดีรับคนพิการเข้าทำงานเพิ่มเติมหากมีคนพิการที่คุณสมบัติตรงกับความต้องการของบริษัท ส่วนการปรับปรุงสภาพแวดล้อมนั้นบริษัทใหญ่เมื่อมีนโยบายก็สามารถดำเนินการได้เลยโดยใช้งบประมาณของบริษัทเอง ส่วนบริษัทเล็กทางบริษัทก็พร้อมที่จะจ่ายหากเป็นจำนวนเงินที่ไม่สูงนัก

ผลการศึกษาไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน

๔.๕.๘ สถานประกอบการที่เคยรับคนพิการเข้าทำงานแล้ว จะมีทัศนคติต่อคนพิการที่มีความถูกต้องมากกว่า

ผลการศึกษาพบว่าผู้แทนสถานประกอบการที่ไม่รับคนพิการเข้าทำงานมีความเห็นว่าการรับคนพิการเข้าทำงานอาจจะเป็นปัญหาบ้าง หากไม่สามารถจัดงานหรือสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับคนพิการได้ แต่สิ่งเหล่านี้ก็จะเป็นปัญหาในระยะเริ่มแรกเท่านั้นหลังจากนั้นก็ไม่น่ามีปัญหาอะไร ส่วนผู้แทนสถานประกอบการที่รับคนพิการเข้าทำงานส่วนมากมีความเห็นว่าการรับคนพิการเข้าทำงานไม่ได้เป็นปัญหามากกว่าการรับคนไม่พิการเข้าทำงาน

ผลการศึกษาสอดคล้องกับสมมติฐาน

๔.๕.๙ มีกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องพอสมควรที่จะใช้เป็นเครื่องมือในการส่งเสริมอาชีพคนพิการ

ผลการศึกษาพบว่าผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนมากมีความเห็นว่าพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. ๒๕๓๔ สามารถนำไปสู่การจ้างงานคนพิการได้ในระดับหนึ่ง โดยมีการให้กู้ยืมเงินประกอบอาชีพอิสระ กำหนดให้สถานประกอบการภาคเอกชนรับคนพิการเข้าทำงาน และสามารถใช้จ่ายเงินกองทุนไปใช้เพื่อการประชาสัมพันธ์หรือเผยแพร่งานวิชาการเพื่อพัฒนาคนพิการได้

อย่างไรก็ตามผลการศึกษาในด้านปัญหาและอุปสรรคที่ปิดกั้นโอกาสในการมีงานทำของคนพิการปรากฏว่ามีกฎหมายที่ไม่เอื้อต่อการส่งเสริมอาชีพคนพิการ และบางส่วนเป็นอุปสรรคขัดขวางคนพิการไม่ให้เข้าสู่การประกอบอาชีพ

ผลการศึกษาสอดคล้องกับสมมติฐาน

๔.๕.๑๐ ขาดการประชาสัมพันธ์ให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับการนำกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องมาปฏิบัติ เพื่อเป็นประโยชน์ในการส่งเสริมอาชีพคนพิการ

ผลการศึกษาพบว่าผู้ให้สัมภาษณ์ในกลุ่มผู้แทนสถานประกอบการกับกลุ่มคนพิการที่ไม่ใช่ผู้นำคนพิการส่วนมากยังไม่ทราบสาระสำคัญของพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. ๒๕๓๔ และผลการศึกษาในด้านปัญหาและอุปสรรคที่ปิดกั้นโอกาสในการมีงานทำของคนพิการปรากฏว่ามีปัญหาขาดการให้ความรู้เรื่องการจ้างงานคนพิการ ขาดการประชาสัมพันธ์และการบังคับใช้กฎหมายหรือระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับการจ้างงานคนพิการ

ผลการศึกษาสอดคล้องกับสมมติฐาน

๔.๕.๑๑ ขาดการบังคับใช้กฎหมายให้มีความสมบูรณ์

ผลการศึกษาพบว่าผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนมากเห็นว่ากฎหมายฉบับนี้มีจุดอ่อนที่สำคัญคือกฎหมายไม่มีสภาพบังคับ และการกำหนดประเภทความพิการยุ่งยากไม่ชัดเจน นอกจากนี้ยังเป็นปัญหาในทางปฏิบัติที่คนในชนบทยังไม่สามารถเข้าถึงบริการต่างๆ ได้อย่างทั่วถึง ขาดการนำกฎหมายไปใช้ให้เป็นประโยชน์อย่างแท้จริง ขาดการประชาสัมพันธ์และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชน รวมถึงการละเลยต่อการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ที่รับผิดชอบ

ผลการศึกษาสอดคล้องกับสมมติฐาน

๔.๕.๑๒ มีกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องอีกจำนวนมากที่เป็นอุปสรรคต่อการส่งเสริมอาชีพคนพิการ

ผลการศึกษาพบว่าผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนมากไม่ทราบกฎหมายหรือระเบียบเหล่านี้อย่างชัดเจนและกว้างขวาง ทราบเพียงว่ามีกฎหมายและระเบียบที่เป็นอุปสรรค อย่างไรก็ตามจากการศึกษาจากเอกสารโดยผู้ศึกษาเรื่องนี้พบว่า มีกฎหมาย ระเบียบหรือข้อบังคับของหน่วยงานภาครัฐ และรัฐวิสาหกิจประมาณ ๓๐ แห่งที่เป็นอุปสรรคต่อการส่งเสริมอาชีพคนพิการ มีทั้งที่เป็นเพียงอุปสรรคที่พอจะหาช่องทางให้คนพิการเข้าสู่งานได้ และอุปสรรคที่กีดกันคนพิการเข้าทำงาน

ผลการศึกษาสอดคล้องกับสมมติฐาน

๔.๕.๑๓ การส่งเสริมอาชีพคนพิการควรจัดให้มีผู้ทำหน้าที่ประสานงานและส่งต่อคนพิการเข้ารับการพัฒนาศักยภาพและบริการทางด้านอาชีพอย่างเป็นระบบ

ผลการศึกษาพบว่าทุกท่านเห็นด้วยว่าหากจัดให้มีกลไกประสานงานกลางจะช่วยให้เกิดการส่งเสริมอาชีพคนพิการอย่างกว้างขวางมากยิ่งขึ้น โดยเห็นด้วยว่ากลไกนี้จะเป็นประโยชน์และทำให้เกิดการส่งเสริมอาชีพคนพิการอย่างกว้างขวางมากยิ่งขึ้น และส่วนมากเห็นว่ากลไกนี้ควรเป็นความร่วมมือระหว่างภาครัฐ เอกชน และองค์กรคนพิการ โดยทำงานในลักษณะขององค์กรประสานงาน มีความอิสระและคล่องตัวในการดำเนินงาน กลไกนี้จะต้องสามารถเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานลงถึงระดับชุมชนได้ทั่วประเทศ

ผลการศึกษาสอดคล้องกับสมมติฐาน

๔.๕.๑๔ การส่งเสริมอาชีพคนพิการสามารถให้หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนที่มีอยู่แล้วมาปรับบทบาทและสร้างกลไกเชื่อมโยงให้สามารถทำงานด้วยความคล่องตัวและครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายมากยิ่งขึ้น

ผลการศึกษาพบว่าถึงแม้ว่าจะปรับการให้บริการต่างๆ ทั้งของภาครัฐและเอกชนที่มีอยู่ในปัจจุบันให้สามารถรองรับต่อความต้องการใช้บริการของคนพิการ ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนมากเห็นว่ายังไม่เป็นการเพียงพอต่อการส่งเสริมอาชีพคนพิการ เนื่องจากการให้บริการแก่คนพิการนั้นไม่เฉพาะให้คนพิการเข้าถึงเท่านั้น แต่ต้องมีการปรับการให้บริการเป็นพิเศษสำหรับคนพิการ การปรับสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการ ต้องมีกฎหมายหรือระเบียบที่เอื้ออำนวย ต้องมีแรงจูงใจสถานประกอบการให้รับคนพิการเข้าทำงาน รัฐต้องเป็นผู้นำในการรับคนพิการเข้าทำงาน

ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนมากเห็นด้วยที่มีการยกร่างพระราชบัญญัติสถาบันแรงงานคนพิการ
แห่งชาติ พ.ศ..... และควรผลักดันให้มีการประกาศใช้เป็นกฎหมาย เนื่องจากจะเป็นกลไกบริหาร
จัดการที่เป็นระบบ มีความชัดเจนในเรื่องของการส่งเสริมและคุ้มครองแรงงาน ทำให้เกิดการ
พัฒนาองค์ความรู้ การส่งเสริมอาชีพอิสระและการวิจัยงานที่คนพิการทำได้ และมีกองทุนเพื่อ
ส่งเสริมอาชีพคนพิการ

ผลการศึกษาไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน

